

Verhale van die Antieke Wêreld

Heersers van die Natuur

Heersers van die Natuur

Reën, wind, die getye en die opkoms en ondergang van die son was alles uiters verwarrend vir antieke mense. Om te verduidelik hoe hierdie geheimsinnige dinge gebeur het, het baie mense stories vertel oor gode en godinne wat die natuurlike wêreld beheer het.

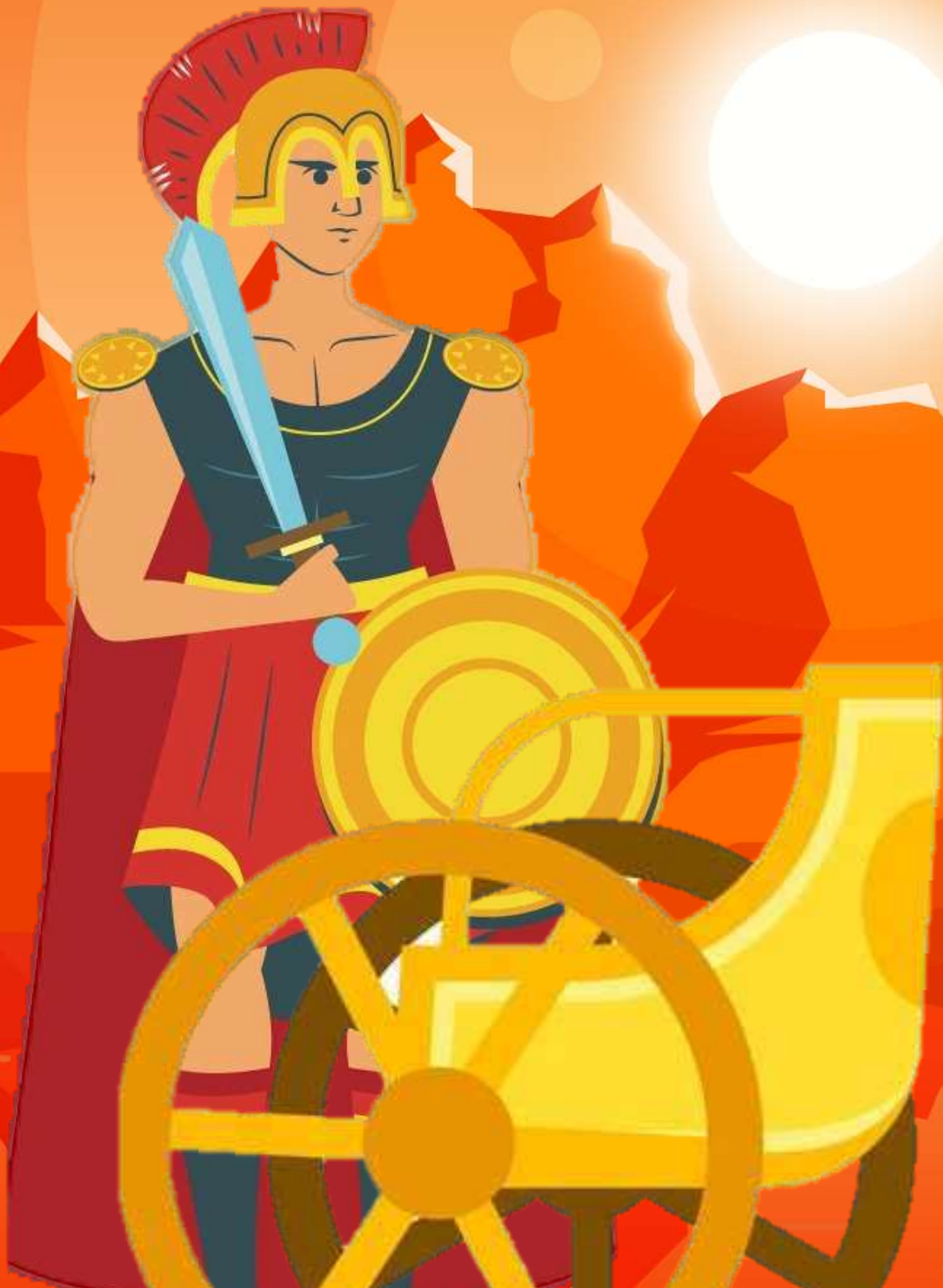

In sommige van hierdie verhale het mense die gode geprys en bedank vir wat hulle van die aarde ontvang het. Maar die natuurlike wêreld kon ook baie skrikwekkend wees. Baie antieke mense het gedink dat vloede, plae, brande en storms tekens was dat 'n god of godin kwaad vir hulle was.

Die Son en die Maan

Hoe kom die son elke dag op en sak in die aand? Baie vind vandag nog daardie vraag moeilik om te beantwoord, selfs met ons wetenskaplike kennis van die aarde wat om die son draai. Verskillende antieke samelewings het dit op verskillende maniere beantwoord. Sommige het gesê dat 'n god of godin die son in 'n strydwa oor die lug getrek het.

Ander het gedink dat die Maan in oorlog was met die Son van die wêreld. Gode en godinne wat die Son en die Maan verteenwoordig was van die belangrikste gode in baie antieke godsdienste.

Godin van die Maan

Artemis was die antieke Griekse godin van die maan. Sy was ook die godin van wilde diere en het 'n spesiale verhouding met bere gehad. In een storie is 'n babadogtertjie genaamd Atalanta wat deur haar pa verlaat was, wat onlangs haar welpies verloor het, om Atalanta te red en haar as haar eie welpie groot te maak. Toe sy ouer was, het Atalanta kort tunieke begin dra, in die berge begin woon en gejag, net soos Artemis

In die antieke Griekse stad Athene is jong meisies vir een jaar na die tempel van Artemis gestuur net voordat hulle puberteit begin het. Terwyl hulle daar was, was die meisies 'arktoi' genoem, wat 'bere' in antieke Grieks beteken.

Son Strydwaens

Baie antieke mense het gedink dat die son oor die lug beweeg omdat 'n god dit in 'n strydwa gerda het. Die strydwa, 'n klein perdekar waentjie op twee wiele, was een van die eerste voertuie wat ooit uitgevind is. Die antieke Grieke het geglo dat die son opgekom het omdat dit oor die lug getrek is deur die goue strydwa van die god Helios.

Surya, die Hindoe-songod, was in 'n strydwa oor die lug gedra wat deur sewe perde getrek is, wat die sewe dae in 'n week verteenwoordig het. Hy is vergesel deur twee godinne van die dagbreek, wat pyle gedra het om teen die duisternis te veg.

Vier Rigtings

Dit was nie net die son en die maan wat vermoedelik deur gode en godinne beheer te word nie. Terwyl Boeddhiste dikwels Surya as hul songod aanbid het, het hulle ook gode vir die vier rigtings op die kaart gehad – Noord, Suid, Oos en Wes. Hierdie is bekend as die Vier Hemelse Konings.

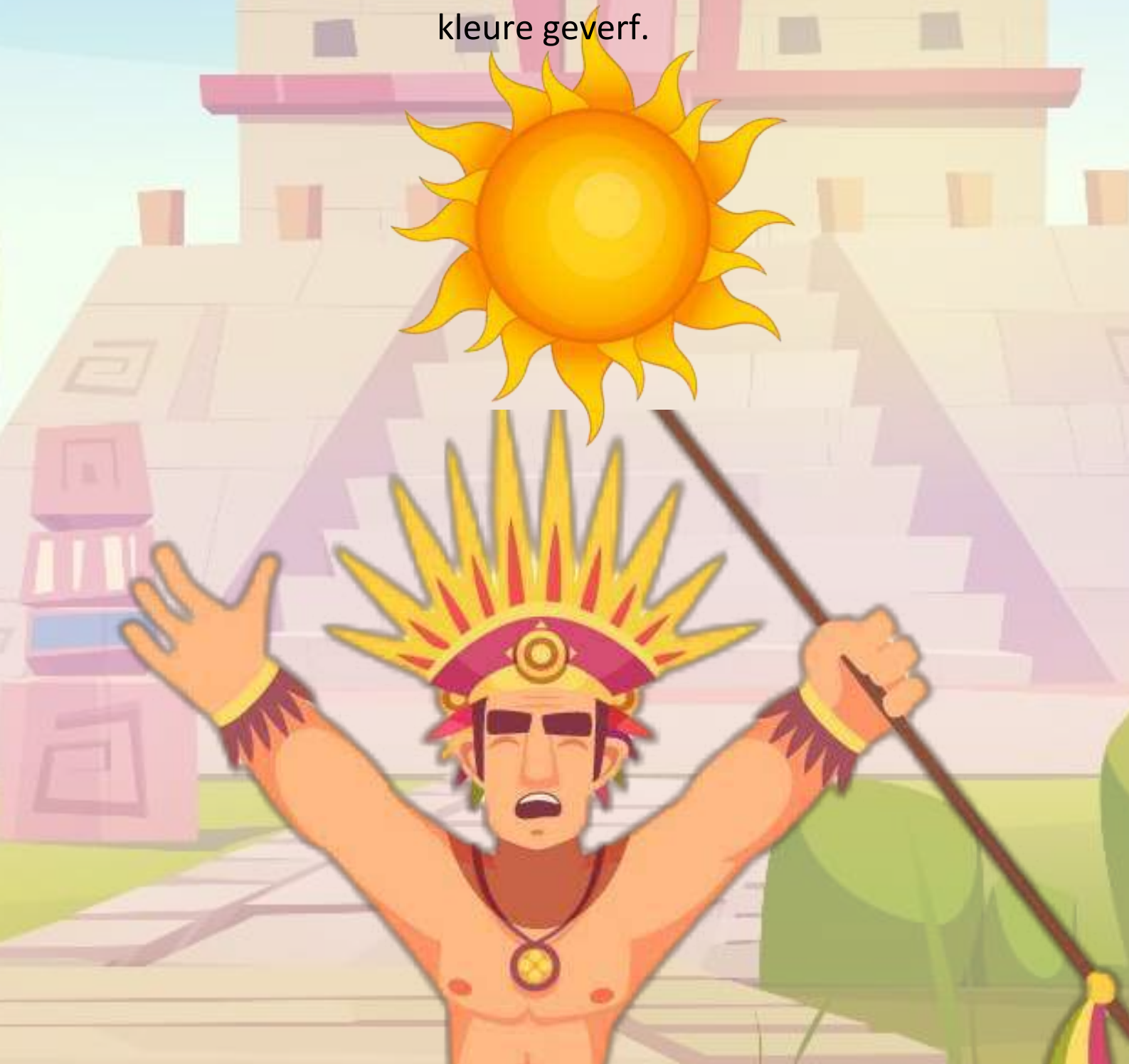

Jikokuten was die god van die Ooste en ook van musiek. Daar word geglo dat die Vier Hemelse Konings op spesifieke dae na die aarde gekom het om te kyk of mense ordentlik optree. Hulle kon woedend wees wanneer hulle gevind het dat dit nie die geval was nie, soos Jikokuten se uitdrukking wys!

Kalender

Die Asteke het geglo dat die wêreld in 'n siklus geskep en vernietig is, met elke siklus wat 'n son genoem word. Toe hierdie sonsteen (onder) gemaak is, het hulle gedink dat daar vier vorige sonne was, aangedui deur vier vierkante rondom die kop van 'n god in die middel. Die Asteke, wie se ryk tot 1521 oorleef het, het hulleself die 'mense van die son' genoem en geglo dat hulle dit met bloedoffers moes voed. Die sonklip is van vulkaniese steen gemaak, maar was oorspronklik in helder kleure geverf.

Son Matrose

Amun was een van die belangrikste gode in antieke Egipte. Een storie vertel hoe hy saamgesmelt het met die son en god Ra in die koning van die gode. Ra het elke dag in 'n brandende boot oor die wêreld gereis en dit is hoe die Egiptenare die son wat oor die lug beweeg het, verduidelik het.

Snags was die son nie sigbaar in die menslike wêreld nie, omdat die boot deur die land van die dooies gegaan het. Toe Ra saamgesmelt het met Amun, het dit die nuwe god Amun-Ra se verantwoordelikheid geword om hierdie boot te vaar. Hierdie standbeeld is van soliede goud gemaak, 'n materiaal wat die Egiptenare gedink het soos die son lyk as gevolg van sy warm glans. Hulle het selfs gedink dat hul gode vel van goud gehad het.

Gode en Diere

Net soos ons lief is vir ons troeteldier katte en -honde, liefhet, het mense in die verlede besondere diere gehad wat hulle graag in hul kuns uitgebeeld het. Sommige van hierdie wesens was baie gewone diere en ander was woeste mitiese diere. Baie antieke gode en godinne het 'n spesiale verhouding met diere gehad.

Sommige van hulle het dieremetgeselle gehad wat dikwels saam met hulle in kuns uitgebeeld is – dit gee ons 'n leidraad oor watter god uitgebeeld word in geheimsinnige antieke voorwerpe. Ander kon in diere verander of hulle beheer.

Diere Mummies

Die antieke Egiptiese god Thoth was die god van die maan, skryfwerk, wiskunde en alles wat met leer te doen het. Antieke Egiptiese gode kon in die vorm van diere verskyn. Thoth word dikwels in kuns uitgebeeld met die kop van 'n bobbejaan ('n soort aap). Die antieke Egiptenare het mummies van diere gemaak nadat hulle gesterf het en hulle by tempels begrawe om die gode te vereer. Allerhande diere was in mummies verander.

Wyse Uil

Die Griekse godin Athena, deur die Romeine Minerva genoem, word byna altyd saam met haar uil metgesel uitgebeeld, soos die klein een wat sy in die standbeeld hierbo vashou. Athena is die godin van oorlog, maar ook van wysheid, so dit is duidelik hoekom die antieke Grieke die wyse uil met haar geassosieer het.

Munte wat in die stad Athene gebruik was, wat na die godin vernoem is, gebruik is, het 'n prent van Athena aan die een kant en 'n uil aan die ander kant gehad.

Half Slang, Half Voël

Die antieke Meso-Amerikaanse god Quetzalcoatl was bekend as die Geveerde Slang. Hy het die kronkels van 'n slang gehad, maar ook die vere van die quetzal, 'n voël wat in Mexiko leef.

Quetzals het helder, glinsterende groen vere wat antieke mense graag gedra het. Quetzalcoatl word dikwels geassosieer met heerskappy en kennis, en hy speel 'n belangrike rol in baie Asteekse skeppingsverhale en mites.

Monster Kinders

Antieke Mesopotamiese gode het soms kinders gehad wat blykbaar monsteragtige diere was. Een van hierdie was 'n demoon genaamd Lamashtu, wat die kop van 'n leeu gehad het. Sy is uit die huis van die gode gegooi toe sy vir almal gesê het dat sy menslike babas vir aandete wil eet. Lamashtu het daarna op die aarde rondgedwaal, pasgebore babas gesteel en swanger vroue bang gemaak.

Hierdie prent, gemaak van vulkaniese glas, wys Lamashtu omring deur voorwerpe wat met vroue geassosieer word – 'n kam, 'n pen en 'n spil wat vir weef gebruik word. Dit mag aan haar gegee gewees het deur vroue as offers, in ruil vir beskerming vir hulself en hul kinders.

Hoof van die See

Die Kwakwaka'wakw is 'n inheemse volk van die noordwestelike kus van Noord-Amerika. Hul voorouers het hierdie masker gemaak om Komokwa, die Hoof van die See, ook genoem Kumugwe of Koper Maker, uit te beeld. Hy was 'n kragtige bonatuurlike wese. Hy het oor al die wesens van die see geheers, insluitend enige landbewoners wat ingeval het. Die masker wys dat Kumugwe self soos 'n seewese gelyk het, van sy gekartelde baard tot die kiewe om sy mond.

Gode van die Seisoene

Mense was nog altyd afhanklik van die seisoene en goeie weer om kos te kweek. Antieke mense het tot gode gebid wat hulle geglo het die siklusse van die natuur beheer. Die Bugkalot-mense van die Filippyne het tot die god Oden vir reën gebid, Persiese mitologie het van Nane Sarma ('Ouma Sneeu') gepraat terwyl die Inuit-mense die godin Asiaq geroep het om die sneeu te laat smelt en die lente te bring.

Die verandering van die kleur van die blare in die herfs is ook gedink om die werk van gode en godinne te wees, met Papa Bois wat in sommige antieke Afrika (en later Karibiese) mites vir die woude verantwoordelik was.

Oes Klokke

In antieke Japan is klokke genaamd dotaku in seremonies gebruik om 'n goeie oes te bring. Omtrent die derde eeu v.C. het die Japannese mense verander van hoofsaaklik diere eet wat hulle gejaag het, na voedsel wat hulle verbou het, veral rys."

Feeste het elke jaar plaasgevind wanneer die rysaad geplant is. Mense het tot die gode van die oes gebid en gevra dat hulle die gewasse laat groei. Na die fees is die dotaklokke in die grond begrawe om die lewenskrag van die aarde te absorbeer voordat hulle weer gebruik is. Hulle het aan die gemeenskap as geheel behoort en nie aan enige een persoon nie.

Natuur Gees

Die koms van die lente en die vrugbaarheid van gewasse was 'n baie belangrike gebeurtenis in die lewens van baie antieke mense, waarvan baie net van wat die land vir hulle voorsien het, geleef het. Hierdie voorwerp wys 'n Indiese natuurgees genaamd 'n yaksha. Hierdie geeste kon vriendelik en behulpsaam of ondeund en skadelik wees. Hulle is met gewasse, bome en lente geassosieer. Yakshas was plaaslike gode en godinne, en baie dorpe het hul eie yaksha gehad wat hulle goed leer ken het.

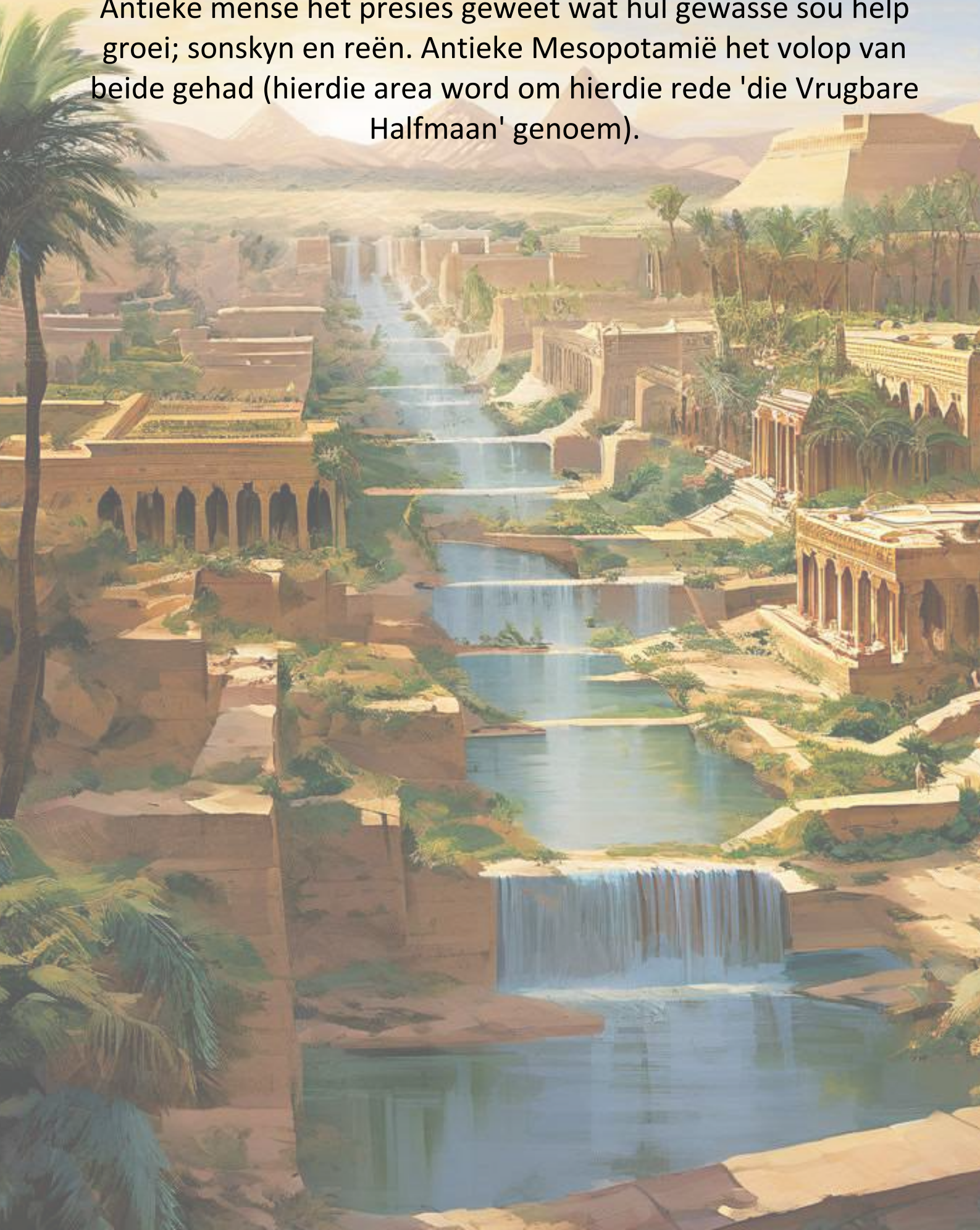
Gode van die Voedsel

In antieke Egipte was die oorstroming van die Nyl die belangrikste gebeurtenis en het die lewe moontlik gemaak vir die mense wat aan die oewer van die rivier gewoon het. Alhoewel ons nou weet dat die oorstroming weens sneeu wat in die berge smelt plaasvind, het die antieke Egiptenare geglo dat die gode dit veroorsaak het. Hulle het Hapi, die god van die oorstromings, bedank en het ook geglo dat Taweret, die godin van geboorte, gedeeltelik daarvoor verantwoordelik was. Hierdie standbeeld wys Taweret, wat die kop van 'n seekoei gehad het.

Gebed vir Hulp

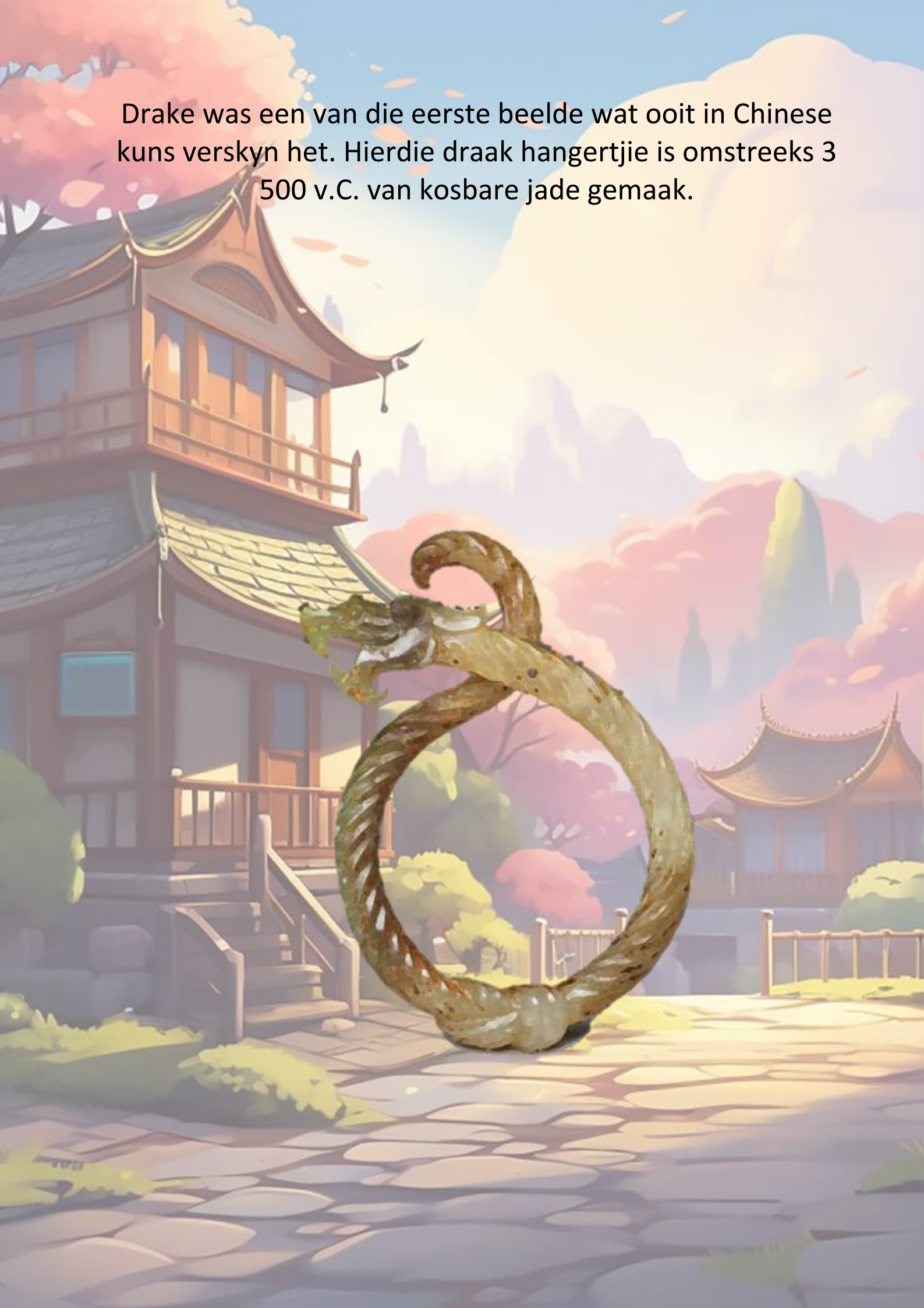
Antieke mense het presies geweet wat hul gewasse sou help groei; sonskyn en reën. Antieke Mesopotamië het volop van beide gehad (hierdie area word om hierdie rede 'die Vrugbare Halfmaan' genoem).

Die mense daar het die gode bedank vir hul gelukkige plek in die wêreld – en het om hulp gevra wanneer hulle dit nodig gehad het. Kuns het dikwels mense uitgebeeld, soos hierdie jong man, wat plante na die son oplig (wat dikwels met vlerke in die lug uitgebeeld is) en hy vra die gode en godinne om te help.

Drake was een van die eerste beelde wat ooit in Chinese kuns verskyn het. Hierdie draak hangertjie is omstreeks 3 500 v.C. van kosbare jade gemaak.

Geeste van Reën

In die Dogon-godsdiens help geeste gewasse groei en mense om kinders te hê. Die Dogon-mense het in 'n baie droë gebied gewoon en het dus regtig die hulp van die geeste nodig gehad. Hulle het standbeelde van mense wat geeste aanbid gemaak en dit by spesiale heiligdomme gelaat. Die standbeelde was dikwels van hout gemaak, 'n materiaal wat gewoonlik verrot, maar in hierdie streek bewaar is omdat die lug so droog was. Die figuur in hierdie houtstandbeeld lig hul arms op om die geeste te vra om reën te stuur.

THINK

DIGITAL ACADEMY